

Seminář č. 1.

Obsah semináře: a) Etické zásady vědecké práce?

b) Co je plagiát a plagiování? Formy plagiování.

c) Formy postihování (trestání) plagiátorství.

Úkol č.1. - procvičování etických zásad vědecké práce

Pozorně si přečtěte uvedený případ:

Dne 12. 12. 2012 obdržela děkanka PrF MU podnět k zahájení disciplinárního řízení proti studentu bakalářského programu Právní specializace, který měl odevzdat závěrečnou bakalářskou práci, jež po kontrole programem *Jako vejce vejci* vykazala shodu v rozsahu 63% s jinou dříve odevzdanou bakalářskou prací. Vedoucí práce ve svém podnětu uvedla, že rozsah nepůvodnosti tvoří 21 stran, které byly převzaty z jiné práce, aniž by tato byla uvedena v seznamu pramenů nebo v poznámkovém aparátu. Na základě tohoto zjištění podala vedoucí práce návrh děkance fakulty na zahájení disciplinárního řízení. V rámci řízení zaslal student písemné vyjádření, kde mimo popisu průběhu psaní práce uvedl především, že z důvodu časové tísně jako část práce použil neznámý a neoznačený materiál, který mu poskytla kolegyně ze zaměstnání. Toto tvrzení podložil čestným prohlášením oné kolegyně.

Představte si, že jste členem etické komise, která posuzuje tento případ a má ve svém rozhodnutí:

a) charakterizovat jednání studenta, zda se dopustil nebo nedopustil nějakého porušení zásad publikační etiky;

b) pokud se rozhodnete, že se jednalo o porušení zásad publikační etiky, pak v rozhodnutí musíte zdůvodnit:

i) proč bylo jednání studenta neodpovědné a nepoctivé;

ii) proč jej nelze považovat za důvěryhodného autora odevzdané práce;

iii) proč jeho text lze hodnotit jako neobjektivní (nepravdivý).

Úkol č. 2. – procvičování „Co je plagiát a plagiování? Formy plagiování.“

a) *Pokuste se o vlastní vymezení toho, co je plagiát či plagiování.*

Pod pojmem plagiát či plagiování rozumím.....

b) Srovnajte Vaše vymezení plagiátu s definicí plagiátorství MU.

„Plagiátorství je úmyslné kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní, nedbalé nebo nepřesné citování použité literatury, opomenutí citace (byť neúmyslné) některého využitého zdroje. Při vytváření odborných textů v rámci studia je proto nezbytné seznámit se s pravidly citační a publikační etiky“.

Úřední deska Masarykovy univerzity-plagiát. Dostupné z <http://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/plagiatorstvi>

Vaším úkolem je

- i) určit, které formy plagiátorství definici MU postihuje;*
- ii) určit, které formy plagiátorství obsahuje Vaše vymezení;*
- iii) srovnajte obě vymezení a určete, které podle Vás lépe vystihuje podstatu plagiátorství;*

c) Navzdory vyznačení citace a odkazu na zdroj stále jde o plagiát!

Vaším úkolem je uvést důvody, proč uvedené případy psaní odborného textu mohou být označeny za plagiát:

- i) citace uvedená v poznámce pod čarou neobsahuje všechny požadované bibliografické údaje, například není uveden správně autor práce nebo rok, apod.;*
- ii) citace je v textu vyznačena uvozovky, ale není uveden zdroj;*
- iii) opomenutí uvozovek, i když zdroj je řádně uveden;*
- iv) citace nedohledatelného, neznámého či vymyšleného díla.*

K přemýšlení a diskusi.

V diskusi o plagiátorství se objevují názory, zda nelze i rozhodnutí soudu nebo závěrečnou řeč obhájce či soudce označit za plagiát. Za plagiování označují praxi, kdy v rozhodnutích vyšších soudů doslova přebírají rozhodnutí nižších soudů. Podobně argumentují i v případě závěrečné řeči advokátů či soudců. Co vy na to? Lze toto jednání označit za plagiování?

Úkol č. 3. - procvičování „Formy postihování plagiátorství“.

Popis případu:

Při kontrole seminárních prací vyučujícím bylo zjištěno, že se seminární práce dvou studentů výrazně shodovaly. Při srovnání seminárních prací v programu „Jako vejce vejci“ byla zjištěna shoda textu ve výši 59%, přičemž jedna práce byla odevzdána na začátku lhůty pro

vkládání seminárních prací a druhá v druhé polovině této lhůty. Vyučující vyzval studenta později vložené práce o vysvětlení této shody. Student bezodkladně zareagoval a tvrdil, že se jedná o omyl. Omylem označoval vložení své práce do odevzdávací skříně. Po uvedení tohoto důvodu se vyučující obrátil na technické pracovníky ISu, kteří ovšem dohledali, že se o mylné vložení práce nejednalo. Na základě tohoto zjištění podal vyučující návrh děkance fakulty na zahájení disciplinárního řízení.

V rámci řízení se student přiznal k opsání části práce. Zároveň komisi sdělil, že od spolužačky, jejíž práci opsal, nedostal její souhlas. V řízení ovšem student vyjádřil, že tohoto svého postupu lituje.

Vžijte se do role člena Disciplinární komise a zaujměte stanovisko k uvedeným otázkám:

- (1) Jak charakterizujete jednání studenta? Čeho se student dopustil?
 - Jedná se v tomto případě o plagiát? Proč ano či proč ne? Vysvětlete s odkazem na to, co rozumíme plagiátem, a zda je definice plagiátu v tomto případě naplněna popř. nenaplněna.
 - Porušil student nějaký jiný předpis či dopustil se jiného etického přestupku?
- (2) Jak má podle Vás disciplinární komise rozhodnout? Jaký trest má studentovi uložit?
 - Jak má komise posoudit snahu studenta vymluvit se na omyl? Mohlo se podle Vás jednat o omyl? Je k posouzení jednání studenta třeba posoudit, zda jednání bylo úmyslné?
 - Jak má komise posoudit skutečnost, že toto je první jednání studenta tohoto druhu, tj. že doposud se ničeho podobného nedopustil?
 - Jak má komise posoudit skutečnost, že se student k opsání v řízení před komisí přiznal?
 - Jak má komise posoudit, že se student vyjádřil o nevině spolužačky?
- (3) Změnila by se pro studenta situace v nějakém ohledu, kdyby byl býval dostal souhlas spolužačky s použitím její práce? Měla by potom komise důvod ukončit řízení s tímto studentem nebo by naopak měla důvod přizvat do řízení ještě spolužačku a vést řízení proti oběma studentům?
- (4) Změnila by se situace, kdyby se nejednalo o seminární práci, ale o práci diplomovou a opsání by se netýkalo opsání práce od spolužáka, ale od absolventa?

Závěrečný test. Test

Určete, zda uvedené situace lze označit za plagiátorství. Svoje odpovědi zdůvodněte.
(Postupujte metodicky a vždy se ptejte, zda jsou splněny dvě zásady publikační etiky: a) jasné odlišení vlastních názorů od cizích; b) přesné uvedení bibliografických údajů v poznámkách pod čarou a seznamu použitých pramenů.)

a) Autor ve své práci použil citace, které neuvedl kurzívou a ani je nedal do uvozovek. V poznámce pod čarou však řádně uvedl zdroj.

Ano Ne Možná

b) Autor použil ve své práci pasáže z jedné známé knihy.

Ano Ne Možná

c) Autor citoval velkou pasáž z jedné publikace, kterou v textu dal do uvozovek.

Ano Ne Možná

d) Autor oproti původnímu textu změnil strukturu věty, zestručnil ji a upravil; vypustil spojky a čárky.

Ano Ne Možná

e) Autor použil informace z internetu, které nemají autora ani název.

Ano Ne Možná

f) Autor vytvořil dvě stránky odborného textu na základě citací, které řádně označil a v poznámkách pod čarou i v seznamu literatury uvedl jejich zdroj.

Ano Ne Možná

g) Autor převzal pět stran cizího textu a bezprostředně v poznámkách pod čarou neuvedl daný zdroj. Zdroj uvedl pouze v seznamu literatury.

Ano Ne Možná